

Eesti Postimehes 1885 ilmunud J. Ustal'i kiri Simbirski kubermangust. Simbirski kubermangu eestlaste kooliõpetaja Johan Pihlakas ja tema töö: leeriõpetus, raamatukogu asutamine, ajalehetede tutvustamine. Pihlaka lahkumine 23. jaanuaril 1885 ja hüvastijätt rahvaga. Pihlaka tööleasumine Simbirski linna. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Eesti Postimees (nr. 9), 27. veebruar 1885, lk. 3

Simbirskist. *Kooliõpetaja lahkunud.* „Aastat neli tagasi tuli meile Eesti mees J. Pihlakas Jüri kihelkonnast Rae wallast kooliõpetajaks, kes oma wäsimata hoolsuse ja tööga meid mitmes tükis paremale järjele püüdis aidata, nii hästi ilmalikus kui waimulikus asjas. Kooliõpetaja amet on siin raske esitiks, nagu see igal pool sünnib, paljude wastase oleku pärast, teiseks, et kõik kiriklik toimetus kooliõpetaja toimetada on, nii kui pühapäewade jumalateenistus, ristimine, matmine, leeritamine, noorte paaride kihlamine ja mahakuulutamine. Saksa õpetaja wõtab ainult lauale ja laulatab, kui kooliõpetaja tunnistus kaasas on. Waimu-põllul on Pihlakas selle aja sees agarasti tööd teinud. Ligi 50 noort inimest on tema käest leeriõpetust saanud, niisamuti koolilapsed, kelle aru esimestest pisut vähem on, selle pärast et palju lapsi muidu ümber jooksewad ja ennem kelguga „saksa” sõitu teewad. Mikspärast? Selle pärast, et palju wanemaid, et siin kooliasjus ühtegi sündimist ei ole, kooliõpetajale palka ei taha maksta — lapsi kooli ei saadagi. Kui seda nõuad, wastawad warsti. „Kes siis kroonu püssi hakab kandma, kui kõik lapsed kindraliteks õpiwad” j. m. Et see ütetus kõige rumalam on, märkab igaüks isegi, aga — wana ei nihku enam paigast — neil on oma õigus! Et nüüd palju kooliõpetajale palka ei tahtnud maksta, siis pidi meie armastatud kooliõpetaja oma ameti meie seas maha panema ja teist elu-aset otsima, sest kasina palga ehk õigem öeldud oma leiwaga ei wõi keegi teist teenida. Lahkumise tund jõudis 23. Januaril kätte. Juba wara hommiku kogusiwad rahwas Jumalaga-jätmiseks kokku, inimesed kõigil pisarad palgel läikisiwad. Iseäranis noorematel oli lahkumine väga raske, keda tema nii väga armastas ja nende waimuhariduse eest iseäralise hoolsusega hoolt kandis. Ajalehed ja raamatud oliwad enne üsna tundmatad asjad kuna neid nüüd noormate seas elawusega loetakse. Ka raamatukogu tarwis on tema juhatusel raha korjatud ja esimene ots, ülepää 16 rubla Tartu Just'i kätte ära saadatud. Nõnda oli siis noorel rahwal, üks wäike osa mõnda tuima südant wälja awaltud — küllalt asja oma armast kooliõpetajat taga leinata. Hale oli tema wiimane Jumalaga-jätmise jutlus 20. Januaril, hale wiimane Jumalaga-jätmine 23. Januaril. Weel näitsiwad noorem selts wiimist armastust ja läksiwad tüki maad ühes saatma. Weel wiimane käe-andmine, weel wiimane õpetuse sõna „ikka truiks Eestlaseks jääda ja tõtt ja õigust silmas pidada ega ialgi ähwardamise ega kiusu läbi tõe-teelt ära lahkuda” ja kadunud oli meie kooliõpetaja ja karjane, meie juhataja ja nõuuandja! Kõik nutsiwad ja kaebasiwad suure häälega: „Nüüd oleme meie waesed lapsed!” — Praegu on küll teadmata, kust meile jälle nii tubli Eesti waimuga mees peaks tulema, kes meid jälle edasi aitaks juhtuda, et ka

wähe haawal teiste järel oma eesmärgile wõiksime läheneda. Mul oleks palju weel kirjutada, nimelt missugune mees meil nüüd seda ametit oma kätte tahab saada, aga ma pean wabandama, et ma ajalehe kirjasaatjaks harjunud ei ole, seepärast jätan kõik muud teadused lahkunud kooliõpetaja hooleks, kes meilt mitte kaugel ei ela ja teen oma kirjale mõistliku otsa. Ütlen weel paljude nimel lahkunud kooliõpetajale tuhat tänu ja uut jõudu ja palju truudust uues ametis Simbirski linnas!

J. Ustal